

LEREN VAN NAAIEN, METSELEN EN PROGRAMMEREN

Doelab levert bouwstenen voor succeservaringen

Wie een opdracht op papier begrijpt, kan over het algemeen goed meekomen in het onderwijs. Maar hoe moet het nou als abstracte tekst je weinig zegt en je vooral leert door iets vast te pakken en te bewerken? Sommige kinderen leren beter met hun handen dan met hun hoofd. Speciaal voor deze kinderen is er Doelab.

TEKST MARTIN VAN ROOIJ
FOTOGRAFIE ROOS QUAKERNAAT EN DOELAB

Ons onderwijs is grotendeels gestoeld op talige instructie en verwerking op papier. Kinderen die moeite hebben met abstract denken en platte tekst hebben daardoor al gauw moeite met leren. Petra van Bommel kan het weten: “Een van mijn beide kinderen heeft een ernstige leerstoornis. Leren in een reguliere, klassikale setting gaat hem moeilijk af. Ik kwam erachter dat er weinig aanbod is voor leerlingen zoals hij; kinderen die niet goed kunnen meekomen in het reguliere onderwijs. Ondanks extra begeleiding, omdat ook die het kind vaak met dezelfde insteek benadert. Kortom: een andere aanpak was nodig.”

Petra werkte destijds zelf als leerkracht in het basisonderwijs in Amsterdam. Haar directeur vroeg haar een klusklas voor leerlingen met een andere leerstijl op te zetten. Twee jaar later was het Doelab een feit. Er was zoveel belangstelling voor, ook van andere scholen, dat Petra besloot haar baan op te zeggen en zich volledig toe te leggen op Doelab, zodat leerlingen in heel Nederland konden profiteren van deze aanpak. De teller staat inmiddels op vijf-



Petra van Bommel,
oprichter Doelab

tig scholen. Doelab komt tegemoet aan de groeiende behoefte van scholen om passend onderwijs te organiseren.

GEDEGEN METHODIEK

De kracht van Doelab is dat het gaat om een gedegen methodiek, aldus Petra. “We hebben geen aparte lessen taal of rekenen. Het



Het Doelab is geen knutselclub. Er wordt gericht geleerd, alleen via een andere weg.

zijn praktische lessen waarin alle 21ste-eeuwse vaardigheden en mindsettraining zijn geïntegreerd. Op deze manier bevorderen we de zelfredzaamheid van de kinderen. Door iets te maken ontwikkelen de kinderen al doende ‘life skills’ die ze later nodig hebben in de maatschappij.” Tijdens de lessen, die anderhalf uur duren, leren de kinderen onder meer metselen, maar ook naaien. “Dat vinden ze prachtig. Omdat veel van deze kinderen negatieve ervaringen hebben opgedaan in de klas, hebben ze vaak last van faalangst. Ze gaan uitdagingen uit de weg. Als ze dan na een aantal weken Doelab een huisje in halfsteens verband hebben gemetseld of een lichtplan hebben gesoldeerd, ontdekken ze ineens dat zij hun klasgenoten iets kunnen leren. Dan zie je ze groeien.”

LEREN MET JE HANDEN

De lessen worden gegeven in kleine groepjes leerlingen, waarbij de samenstelling van de groepjes belangrijk is. “Er zijn geen grote verschillen in denkniveau. Dat maakt dat de kinderen zich veilig en vrij voelen en leren dat ze fouten mogen maken. We gaan gestructureerd te werk. Zo wordt van iedere leerling een handlingsplan en een portfolio bijgehouden, om te evalueren op de doelen, maar ook voor de communicatie met hun ouders.” Die ouders moet je soms overtuigen van het belang, vertelt Petra. “Sommige ouders begrijpen niet dat hun moeilijk lerende kind uit de les wordt gehaald om te gaan zagen en koken. Maar ze ontdekken na verloop van tijd dat hun kind niet *zoeer moeilijk* als wel *anders* leert, namelijk met zijn handen. Wij zijn geen knutselclub. Bij ons wordt gericht geleerd, alleen via een andere weg. Ook Doelab-kinderen leren rekenen. Niet in een klaslokaal, maar

bijvoorbeeld in de supermarkt. Daar leren ze kommagetallen vergelijken en afronden.”

MINDSET

In de Doelab-methodiek zijn gezaghebbende wetenschappelijke inzichten verwerkt, zoals van Carol Dweck (mindset), John Hattie, Stephen Covey en James Nottingham (de leerkuil). “We hebben leervaardigheden ontwikkeld die leerlingen nodig hebben om een weg omhoog uit de leerkuil te vinden. In iedere les staat een van deze leervaardigheden centraal. De leerlingen kiezen daarnaast ook een individueel doel. De opzet is gestructureerd en doordacht. Zo staan in iedere les vier doelen centraal.” Eigenlijk zou deze vorm van onderwijs ten goede moeten komen aan alle leerlingen, vindt Petra. “Daarom hebben we opdrachten bedacht waarbij je alle talenten in een klas mobiliseert, bijvoorbeeld het ontwerpen van een stad. De abstracte

denkers zijn de architecten; zij maken het ontwerp. Een groep rekt uit welk materiaal nodig is en wat het kost. En de makers slaan vervolgens aan het bouwen. Iedereen levert zo een bijdrage en staat in zijn kracht, *samen* werken zij toe naar het eindresultaat. Een weerspiegeling van de maatschappij.”

SPECIALIST

De leerkrachten die met de lesmethode van Doelab werken, worden dé specialist praktisch leren binnen de school (of stichting). Petra: “Wij combineren het verkrijgen van de lesmethode met een training. Dat kan een leerkracht zijn, maar ook een remedial teacher, onderwijsassistent, ib'er of conciërge. Na de eerste dagen

“Sommige kinderen leren beter met hun handen dan met hun hoofd.”

van de basistraining en het ontvangen van de eerste reeks thema-boekjes zijn ze prima in staat Doelab-lessen te geven. Tijdens de trainingsdagen leren ze dan niet alleen de opdrachten te maken die de kinderen maken, maar ook theoretische kennis over hoe je een fixed mindset kunt ombuigen naar een growth mindset. Dat is – voor alle duidelijkheid – niet door een compliment uit te delen uit de categorie ‘Wat slim van jou!’ Dat klinkt heel positief, maar je beoordeelt dan iemand op zijn intelligentie. Slimheid die hem of haar misschien is komen aanwaaien. Je kunt zoiets zeggen als: ‘Wat heb je hard gewerkt’ of ‘Wat knap dat je fouten durft te maken’. Dan creëer je een omgeving waarin kinderen kunnen groeien.”

ZELFVERZEKERDER

Doelab is volgens Petra een verrijking voor iedere school. “Wij zien dat leerlingen zich door Doelab-onderwijs zelfverzekerder en bekwaamer gaan voelen, meer plezier krijgen in school en in het Doelab leervaardigheden opdoen die ze kunnen inzetten in de reguliere klas en daarbuiten.” Het is voor een school weliswaar een investering om een eigen leerkracht te laten trainen en de methodiek in huis te halen, maar daarna hoeft het praktische onderwijs niet veel te kosten. ‘We gebruiken namelijk de goedkoopste materialen. Stenen maken we bijvoorbeeld zelf, van metselmortel. Dat is goedkoop en de specie is gemaakt van bloem en water. En je hebt hooguit twee naaimachines nodig per groep, een eenmalige uitgave met een groot rendement.”



Leerlingen leren dat er naast opgeven ook andere opties zijn, zoals doorzetten of om hulp vragen.

SUCCESERVARINGEN

Om te zien of Doelab-scholen net zo enthousiast zijn, steken we ons licht op bij Françoise Blaauw. Ze is leerkracht van groep 7 van Openbare Daltonschool De Horizon in Amsterdam, én voor het tweede jaar leerkracht van het Doelab op haar school. “We zagen dat veel kinderen vastliepen in het reguliere curriculum en we hadden al een Leerlab voor kinderen die baat hebben bij meer uitdaging, dus lag het voor de hand om ook een speciale voorziening op te zetten voor leerlingen die moeite hebben met talig onderwijs, zodat ook zij succeservaringen opdoen.”



Françoise Blaauw,
leerkracht ODS
De Horizon

FOUTEN MAKEN MAG

Vorig jaar volgde Françoise de Doelab-training. “Ik doe dit nu anderhalf jaar. Nog niet zo lang dus. Toch zie ik al verbeteringen. Tijdens de Doelab-lessen proberen we de leerlingen een bepaalde leertaal en houding bij te brengen. Bijvoorbeeld dat er naast opgeven nog andere opties zijn, zoals doorzetten of om hulp vragen. En dat fouten maken mag. Die attitude proberen we vanuit het Doelab over te hevelen naar de reguliere klassen.”

Doelab-leerkracht worden vond Françoise best spannend. “In feite zit ik in dezelfde situatie als de kinderen, want ook ik loop tegen dingen aan die ik niet ken en kan en waar ik onzeker over

ben. Werken met de naaimachines bijvoorbeeld. En ook ik moet door een leerkuil en net als de kinderen heb ik soms last van een fixed mindset. Maar dan stel ik me gewoon op zoals wij willen dat de kinderen zich opstellen en vraag ik: ‘Hoe moet dit nou? Kun jij me misschien helpen?’” In korte tijd

zijn kinderen én hun ouders anders tegen het Doelab gaan aankijken, besluit ze. “In het begin was het: als je naar het Doelab gaat, ben je dom. Dat is omgeslagen. Net als in het Leerlab gaat het in het Doelab over het leren over jezelf. De Doelab-kinderen voelen zich meer en meer expert op het gebied van hun leervaardigheid. Ik zie hun zelfvertrouwen groeien en dat is heel leuk om te zien.”

MEER INFO OP WWW.DOELAB.NL.